

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1959/2020
18.11.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обојице из ..., чији је заједнички пуномоћник Живорад Лекић, адвокат из ..., против туженог ЕПС „Дистрибуција“ д.о.о., Београд, чији је пуномоћник Тамара Рамач, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4157/19 од 19.11.2019. године, у седници већа одржаној дана 18.11.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4157/19 од 19.11.2019. године, у ставовима првом и трећем изреке.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 4157/19 од 19.11.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована, жалба туженог и потврђена пресуда Вишег суда у Крагујевцу П 67/17 од 27.05.2019. године, у ставовима првом и трећем изреке, којим је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцима, на име накнаде материјалне штете, исплати износ од 10.994.593,92 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате и обавезан тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 732.250,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке одбачена је, као недозвољена, жалба туженог изјављена против става другог изреке првостепене пресуде, којим је одбијен, као неоснован, тужбени захтев да се обавеже тужени да тужиоцима на досуђени износ материјалне штете исплати законску затезну камату од 01.07.2017. године до пресуђења. Ставом трећим изреке, одбијени су, као неосновани, захтеви парничних странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у ставовима првом и трећем изреке, тужени је благовремено изјавио ревизију, из свих законских разлога.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/2011, 49/2013-УС, 74/2013-УС, 55/2014, 87/2018, 18/2020, у даљем тексту: ЗПП), Врховни касациони суд је оценио да ревизија туженог није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а на друге битне повреде одредаба парничног поступка због којих се ревизија може изјавити се наводима ревизије одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су сувласници са по 1/2 идеалних делова на породичном стамбеном објекту означеном као зграда бр. 1 и помоћној згради означеној као зграда бр. 2, постојећим на к.п. бр. .../..., уписаним у ЛН ... КО ..., а која се налази на адреси ... .., ... и укупне површине 20,35 ари.

Дана 29.06.2017. године је избио пожар у ..., на успутном земљишту, који је захватио оближњи шумарак, а затим и стамбене и економске објекте у власништву тужилаца. Екипа туженог је изашла на лице места и извршено је искључење дела мреже којом се струјом нападају објекти тужилаца. Пожар је заведен у уписник пожара и експлозија који се води код Управе за ванредне ситуације за Град Крагујевац за 2017.годину.

Увиђај на лицу места је извршен 30.06.2017. године и том приликом је констатовано да је стамбено-економски објекат који је првобитно био захваћен пожаром саграђен од тврдог грађевинског материјала, да се на растојању од око 20 метара са југозападне стране налази надземни вод од алуминијум-челичних проводника на бетонским стубовима, уз асфалтни пут, да на последња два распона ниско напонске електроенергетске мреже струјни проводници нису довољно затегнути, па је по изјави власника оближњих кућа и раније врло често долазило до укрштања струјних проводника и варничења због ветра. Уз електроенергетски надзорни вод ниског напона налазило се ниско растиње и трава, са неколико одраслих храстова, па је пожар најпре захватио суву траву и ниско растиње, да би се услед јаког јужног ветра пренео на стамбене и економске објекте, захвативши прво сено у балама на поткровљу и кровну конструкцију, а затим се проширио на комплетни објекат, распламсао се услед ветра и пренео на бале са сеном и помоћни објекат са суседног домаћинства, да би се затим пренео и на стамбени објекат који је био удаљен око 10 метара и захватио комплетну његову унутрашњост. Пољопривредно економски објекат тужиоца није био саграђен од тврдог грађевинског материјала, па је у потпуности изгорео.

На записнику је констатовано да се по изјавама сведока ВВ, ГГ, ДД и ЂЂ, свих из ..., видело варничење проводника непосредно пре избијања пожара, тако да је на основу трагова горења и изјава очевидаца на записнику констатовано да је пожар изазван варницама, а услед кратког споја на лабавим електричним проводницима од алуминујум-челичног ужета који су падали на суву траву и ниско растиње, испод нађеног енергетског вода као последица јаког јужног ветра који је дувао у том моменту.

Из налаза и мишљења вештака електротехничке струке утврђено је да је узрок пожара који је настао у домаћинству тужилаца неисправност нисконапонске дистрибутивне мреже у делу успутног земљишта на коме је пожар настао и са ког се проширио на имање тужиоца, при чему је садашња мрежа на том делу у потпуности реконструисана, тако што су сви проводници и пратећа опрема замењени, а остали су само бетонски стубови након пожара. Под дејством силе притиска који производи

ветар долази до прекомерног истезања проводника (и појаве угиба изнад дозвољеног), што има за последицу међусобни механички контакт и упредање проводника, које доводи до варничења на мрежи и настаје електрични лук, чија је температура око 1500 степени целзијуса, а могуће и више, услед чега долази до отапања делова проводника који у облику искри или минијатурних усијаних куглица метала лете на све стране, а који догађај је обичан посматрач догађаја могао да види и опише као варничење.

Из исказа тужилаца саслушаних у својству парничних странака и саслушаних сведока утврђено је да се тужиоци у време настанка пожара нису налазили код куће, већ да су их комшије телефоном обавестиле да им горе објекти у дворишту. Ватрогасна екипа је покушавала да угаси ватру, али није успела, јер је дувао јак ветар, због ког се пожар брзо ширио. Тужиоцима је у пожару изгорео помоћни објекат, односно штала са тремом и породични стамбени објекат који је функционално био опремљен за живот два породична домаћинства, као и комплетно покућство. У пожару је изгорео делимично трактор тужилаца, а у потпуности су изгореле све прикључне пољопривредне машине, јер су тужиоци успели да извуку трактор пре него што је у потпуности изгорео. У штала тужилаца изгореле су и животиње, и то 7 свиња и 20 кокошака носиља, док је тужилац ББ успео да одведе 3 краве и пусти их ван, а у кошу који је такође изгорео и који се налазио у склопу штале изгорели су пољопривредни производи које су тужиоци користили за сопствену потрошњу и сточна храна коју су користили за прехрану стоке.

Из налаза и мишљења вештака грађевинске струке утврђено је да оштећење на стамбеном објекту тужилаца означеном као зграда бр. 1 износи 70%, док је грађевински објекат бр. 2 означен као помоћни објекат, штала за стоку са пратећим тремовима и косим тремом оштећен 90%. Укупна вредност насталих оштећења на стамбеном објекту, помоћном објекту трему- кошу и косом трему износи 7.315.200,00 динара. Из налаза и мишљења вештака машинске струке утврђено је да висина штете настале пожаром на захваћеним покретним стварима у власништву тужилаца износи 1.026.616,22 динара. Из налаза и мишљења вештака економско-финансијске струке утврђено је да је услед пожара који је захватио помоћни објекат тужилаца трајно уништен намештај и покућство, да је изгорела стока која је побројана, затим пољопривредни производи, алати, апарати и друге покретне ствари, да је извршен попис покретних ствари на основу видљивих нагорелих остатака и изјава чланова породичног домаћинства и једног и другог тужиоца, па је на основу информација из малопродајних објеката који се баве продајом датих ствари, сајтова за продају половног намештаја, пијачних цена и других параметара, узимајући у обзир степен амортизације, процењен укупан износ штете у висини од 2.652.777,07 динара.

На овако утврђено чињенично стање, правилно су нижестепени судови применом материјалног права из чланова 155, 173, 174. и 177. Закона о облигационим односима утврдили одговорност туженог за штету коју су тужиоци претрпели и обавезали туженог на исплату новчаних износа накнаде материјалне штете, утврђене из налаза и мишљења судских вештака.

Неосновано тужени у ревизији оспорава своју одговорност за насталу штету.

Тужени, који врши опасну делатност, је био у обавези да предузима све мере прописане Правилником о техничким нормативима за погон и одржавање електроенергетских постројења и водова (према којима је предвиђено да се раде редовне ревизије мреже без искључења, да се евентуално утврђени недостаци на мрежи у најкраћем року отклањају, како не би била угрожена погонска сигурност), па тако није обезбедио да се у конкретном случају проводници на електромрежи ни под којим условима не могу међусобно додиривати, због чега је, и по оцени Врховног касационог суда, одговоран за штету коју су тужиоци претрпели услед насталог пожара.

Нема места примени члана 177. ЗОО, према којем би се тужени ослободио одговорности, јер није доказао да штета потиче од неког узрока који се налазио ван ствари и чије се дејство није могло предвидети, избећи и отклонити.

Из налаза и мишљења вештака електротехничке струке, које тужени правно релевантним доказима у поступку није оспорио, на несумњив начин је утврђено постојање узрочно-последичне везе између стања електромреже на месту пожара, узрока настанка пожара и штете коју су тужиоци претрпели. Узрок пожара је неисправност нисконапонске дистрибутивне мреже у делу успутног земљишта на коме је пожар настао и са ког се проширио на имање тужиоца. Под дејством силе притиска који је произвео јак ветар дошло је до прекомерног истезања проводника (и појаве угиба изнад дозвољеног), што је имало за последицу међусобни механички контакт и упредање проводника, а што је довело до варничења на мрежи и настанка електричног лука температуре око 1500 степени целзијуса, а услед тога и до отапања делова проводника који у облику искри или минијатурних усијаних куглица метала лете на све стране, у конкретном случају на суву траву и ниско растиње испод надземног енергетског вода, па се пожар услед јаког јужног ветра који је дувао у том моменту проширио на објекте тужилаца. Притом се и на фотографији, сачињеној приликом увиђаја на лицу места непосредно након штетног догађаја, јасно види распон у коме је мрежа била на дан настанка пожара и да сви проводници мреже имају гиб већи од дозвољеног, што је условило изазивање пожара.

Код таквог утврђења, и по оцени Врховног касационог суда, супротно наводима ревизије, пожар и настала штета није последица деловања више силе, већ из разлога што тужени није одржавао нисконапонску мрежу на одговарајући начин и није предузео потребне мере заштите. Конкретно, тужени није отклонио техничку неисправност у виду непрописног угиба проводника који је већи од дозвољеног, односно није предузео све потребне мере заштите како би спречио међусобно додиривање проводника и варничења истих, а штета настала на имовини тужилаца је могла да се избегне да је тужени такве радње предузео.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић